

УРОК 8 – LECIONO 8

Грамматика – Gramatiko

– **ebi** – суффикс, который означает «возможность». Ĉi tie la akvo estas trinkebla. Здесь вода – питьевая. Somere ni pasigis la neforgeseblajn tagojn ĉe la maro. Летом мы провели незабываемые дни у моря. Eble, post unu jaro ni veturos al Parizo. Возможно, через год мы поедem в Париж.

– **ig** – суффикс, который означает «сделать, заставить сделать (что-либо или каким-либо), привести в состояние»; глагол с суффиксом – **ig** – требует после себя слова в винительном падеже. Например: kuraĝigi – подбодрить, bonigi – улучшить, igi – заставить, skribigi – заставить написать, aligi – присоединить. Patrino preparis supon kaj poste manĝigis bebon. Мать приготовила суп и потом накормила ребёнка. La knabino ploris kaj mi trankviligis ŝin. Девочка плакала, и я её успокоил. La kefiro estas acida, dolĉigu ĝin. Кефир – кислый, подсласти его.

– **iĝ** – суффикс, который обозначает «стать, становиться, делаться». Mi esperantistiĝis en 1999. Я стал эсперантистом в 1999 году. Nia urbo plibeliĝas ĉiun jaron. Наш город становится краше с каждым годом. Pro la ekonomia krizo la prezoj plialtiĝis. Из-за экономического кризиса цены поднялись.

Отрицательные слова образуются от вопросительно-относительных путём замены начальной буквы **k**– на **nen**–. Они не влияют на употребление падежа. В отрицательных предложениях употребляется лишь одно отрицание:

neniu	никто
nenio	ничто
nenia	никакой
nenie	нигде
neniam	никогда
neniel	никак
nenial	без всякой причины
neniom	несколько
nenies	ничей

Neniu estas en la ĉambro. Никого нет в комнате. **Nenio** interesas lin. Ничто его не интересует. Mi elektis nenian robon. Я не выбрала никакого платья. Knabino **nenie** povas trovi libron. Девочка нигде не может найти книгу. Ni forgesos **neniam** ŝian helpon. Мы никогда не забудем её помощь. Vi **neniel** helpas al mi. Вы никак мне не помогаете. Li venis **nenial**. Он не пришёл без всякой причины. **Neniom** bedaŭru pri hieraŭa tago! Несколько не жалеете о вчерашнем дне! La benko estas **nenies**, ankaŭ vi povas sidi sur ĝi. Скамейка – ничья, вы тоже можете сидеть на ней.

Задания – Taskoj

I. Прочитайте текст «Нејме ĉе Lena». Найдите русские эквиваленты следующим словам: aspekti, glati, informo, kafo, kameno, konfitaĵo, krei, krom, litro, unika.

Нејме ĉе Lena

Ĉifrogramo:

$$1 + 1 = 0; \quad 7 - 7 = 1;$$
$$1\ 000\ 000 \times 0 = 0$$

Krim kuŝas ĉe kamentubo sur tegmento. Li deĉifras freŝan informon de la sultano: «Azenoj estas vi ambaŭ! Ĝis fino de la semajno venigu la beston! Ne forgesu pri via miliono».

...Verŝajne Miĉjo fortrinkis ok litrojn da varma lakto kun kilogramo da mielo. Tre agrabla kuracilo estis, do Miĉjo tuj ekdormis ĉe la enira pordo. Ĝi apenaŭ lokiĝis tie, apud sia amiko Klajd. La nokto pasis nerimarkeble. Ekkantis birdoj en la korto. Ekbojis Klajd al la sonoro – venis Maksim kun la filo.

– Ni rigardu nian infanon, – diris li post salutoj. – Malfermu la buŝon, Miĉjo, kaj diru: «A-a-a!» Perfekte. Nenion danĝeran mi vidas. Mi kredas, ke ĉio estas en ordo.

– Matenmanĝu ni, poste iru promeni, – proponis Anna. – Lena kaj Marko jam ordigis la tablon. Anton baldaŭ devas eklabori.

Por matenmanĝo Miĉjo ricevis teleron da dolĉaj pomoj. Klajd – supon kun viando. Sed la kvin homoj sidiĝis sur la seĝojn en la larĝa ĉambro. Ili trinkis kafon kun sukero el belaj tasoj kaj manĝis buterpanojn. Ankaŭ tre bongustan ĉerizan konfitaĵon.

– Amikoj miaj, ĉu vi nenion suspektas? – demandis Anton. – Nia Miĉjo estas unika en la mondo. Oni devus pli bone gardi ĝin.

– Mi opinias, – respondis Maksim, – ke Miĉjo estas utila nur por scienco. Neniu, krom sciencistoj, bezonas ĝin. Cetere, ni havas gardiston...

Subite aŭdiĝis stranga bruoj en la kameno. Klajd kolere ekbojis. En la kamenon falis kato.

– Tenu la hundon! – ekkriis Anna.

La kato elsaltis en la ĉambron. Ĝi estis nigra kun malpure blanka kravato kaj kun flavaj okuloj. Ĝi aspektis tre malfeliĉa.

– Miaŭ! – diris la kato, proksimiĝis al Miĉjo kaj karese frotis sin ĉe ĝia gambo.

– Oj! Ĝi estas malsata! – ekkriis Lena. Ŝi glatis la katon kaj donis al ĝi buterpanon. La kato ekmanĝis.

kameno

– Ni prenu ĝin en la parkon, – proponis Marko. – Ĝi gardos Miĉjon kontraŭ musoj.

– Bona propono, – subtenis Anna.

– Ne plaĉas al mi tiu kato, – diris Anton.

II. Найдите в тексте предложения. Прочитайте и запишите их.

Крим лежит на крыше. Он расшифровывает информацию от султана. Миша выпил теплого молока с медом и заснул около своего друга Клайда у двери. Утром пришел Максим с сыном. «Все в порядке», – сказал он. На завтрак Миша получил тарелку яблок, а Клайд – суп с мясом. Остальные пили кофе и ели бутерброды, а также очень вкусное вишневое варенье. «Наш Миша – единственный в мире», – сказал Антон. Вдруг Клайд сердито залаял. Послышался странный шум в камине. Туда упал кот, который выпрыгнул в комнату. Кот был грязный и выглядел очень несчастным. Он ласково терся о ногу Миши. Лена дала коту бутерброд. Марк предложил взять кота в парк погулять.

III. Ответьте на вопросы.

Kiun ĉifrogramon ricevis Krim de la sultano? Kion fortrinkis Miĉjo por resaniĝi? Kie ekdormis Miĉjo? Kial ekbojis Kladj? Kion diris Maksim? Kion ricevis Miĉjo kaj Kladj por la matenmanĝo? Kie sidiĝis kvin homoj? Kion ili manĝis? Kial oni devas pli bone gardi Miĉjon? Kio okazis subite? Kia estis la kato? Kion donis Lena al la kato? Kien oni volas preni la katon?

IV. Найдите в тексте описание завтрака наших героев. Прочитайте их. Подготовьте небольшой рассказ о завтраке вашего друга (подруги), используя лексику всех предыдущих уроков.

V. Переведите и запишите на Эсперанто план рассказа «Нейте ĉе Lena».

Новая шифровка. Приятное лекарство. Приход Максима. Завтрак Миши. Единственный в мире. Странный шум в камине. Несчастный кот.

VI. Передайте содержание рассказа по плану.

VII. Вставьте вместо точек подходящие по смыслу глаголы: pasi, tumulti, kredi, kuŝi, proponi, subteni, aspekti, brui, kanti, rigardi, fortrinki.

Ni ...as sur la plaĝo. Ĉevalo ...as la akvon el sitelo. Infanoj ...as bone post la ferio. Artisto ...os la rusajn romancojn. Mi ...as al vi: vi estas prava. La ekzameno ...is sukcese. Oni ...is promeni en ĝardeno. Ne ...u nokte! La homoj ...as ĉe la butiko. Ŝi ...is filmon kun granda emocio. La ĉefo ...is min en nova projekto.

VIII. Переведите, употребляя отрицательные слова.

Я никогда не забуду мои детские годы. Пожилой человек никак не может заснуть. Ничто нам не чуждо. Дорога ведет в никуда. Никто ее не замечает. Никакие слова вам не помогут. Нигде не растут деревья. Чьи часы хорошо идут? – Ничьи.

IX. Из слов, выделенных курсивом, образуйте глаголы и вставьте их в предложения:

1) с суффиксом –ig–

1. Sonas *kanto*. La gitaristo ____ 1.a infanojn. 2. Sur la bildo estas *flava* suno. La knabo ____ ĝin per la krajono. 3. Mi *aŭdas* la bruon. Ĝin ____ motoro de aŭto. 4. La patrino *dormis*. Sed pli frue ŝi ____ la gefilojn. 5. La paciento estas *trankvila*. La doktoro ____ lin. 6. Artisto *ridas* kaj ____ la publikon. 7. La profesoro havas bonan *memoron*. Li ____ al gelernantoj malkovrojn de la homaro.

2) с суффиксом –iĝ–

1. Post la operacio ŝia vizago *estas perfekta*. Post la operacio ŝia vizaĝo _____. 2. Tiu virinaĉo ofte *estas kolera*. Tiu virinaĉo ofte _____. 3. En arbaro *oni aŭdas* la kanton de kukolo. En arbaro ____ la kanto de kukolo. 4. La patro *fermas* la butikon. La butiko ____ je la 20-a horo. 5. Mi havas *ekzamenojn*. Mi ____ pri historio. 6. Maljunulo aspektis *strange*. Li ____ post la malsano. 7. La fervora esperantisto volas veturi *al* Universala E-Kongreso. Li devas ____ al la UK-o.

3) с суффиксом –ebl–

1. Mi *vidas* la urbon. La urbo _____. 2. La fraŭlino *aĉetos* la jupon. La jupo ____ en proksima vendejo. 3. Li *portas* la malgrandan magnetofonon. Ĝi _____. 4. En hospitalo oni *kuracas* la gripon. Ĝi ____ facile. 5. Mi *legas* interesan libron. La libro facile _____. 6. La grupo *abonis* E-revuon. La E-revuo ____ ĉe la redaktoro. 7. La studento ne *komprenas* la matematikan taskon. La matematika tasko ne _____.

X. Образуйте глаголы с нижеприведенными словами. Что они обозначают? Составьте предложения с некоторыми из них:

1) с суффиксом –ig–: duono, nulo, malbona, ĉirkaŭ;

2) с суффиксом –iĝ–: forta, studento, sub, (el)lito, interesi, sidi.

XI. Вставьте, где нужно, окончание –n. Обратите внимание на функции предлогов в каждом предложении.

1. Ni sidas en la domo_. Ni iras en la domo_. 2. La libron mi metis sur la tablo_. La libro kuŝas sur la tabl_. 3. La knabo kaŝis la katon sub la lito_. La kato sidas sub la lito_. 4. Antaŭ mi_ estas la kampo. La ĉevalo galopis antaŭ mi_. 5. Venu ĉe mi_ je la 14a horo. Ĉe mi_ estos gastoj. 6. Vi ne povas trairi inter ili_: ili

staras tre dense. 7. La frato loĝas trans la rivero_. La birdoj flugas trans la rivero_. 8. Dimanĉe oni kutime iras ekster la urbo_. Nia somerdomo troviĝas ekster la urbo_. 9. La fiŝoj elsaltis super la akvo_. Super la akvo_ brilis la suno. 10. La knabino havas rubandon ĉirkaŭ la kolo_. La knabino metis la brakojn ĉirkaŭ la kolo_ de la patrino.

XII. Прочитайте и переведите стихотворение еврейского поэта Овсей Дриз «En metroo». Объясните значение выделенных предлогов и аффиксов. Выучите стихотворение наизусть.

En metroo

En metroo

Avineto

Sidis

Kun malnova sak'

Jen, subite, kokerikis

Iu

En vagona klak'.

Kaj **eklumis**

Sur vizaĝoj

Gaja rido

Bona sent'-

Kvazaŭ venis **mateniĝo**

Al metroo

Por moment'.

Esperantigis M.Bronŝtejn

XIII. Прочитайте и запомните пословицы и поговорки с неопределенными, указательными и отрицательными словами. Найдите их русский эквивалент.

Neniu sanktulo estas sen makulo.

Kie estas sano, **tie** estas belo.

Kia demando, **tia** respondo.

Nur **tiu** ne eraras, kiu **neniam ion** faras.

Ankaŭ al nia nesto venos **iam** festo.

Ключи к заданиям – Ŝlosiloj al la taskoj

Задание VII – Tasko VII

Ni kuŝas sur la plaĝo. Ĉevalo fortrinkis la akvon el sitelo. Infanoj aspektas bone post la ferio. Artisto kantas la rusajn romancojn. Mi kredas al vi: vi estas prava. La ekzameno pasis sukcese. Oni proponis promeni en ĝardeno. Ne bruu nokte! La homoj tumultas ĉe la butikoj. Ŝi rigardis filmon kun granda emocio. La ĉefo subtenis min en nova projekto.

Задание VIII – Tasko VIII

Mi neniam forgesos miajn infanjarojn. Nejuna homo (viro) neniel povas ekdormi. Nenio al ni fremdas. Vojo kondukas nenien. Neniu ŝin rimarkas. Neniuĵ vortoj helpas al vi. Nenie kreskas arboj. Kies horloĝo bone funkcias? – Nenies.

Задание IX – Tasko IX

1) с суффиксом –**ig**–

1. Sonas *kanto*. La gitaristo kantigas 1.a infanojn. 2. Sur la bildo estas *flava* suno. La knabo flavigis ĝin per la kraĵono. 3. Mi *aŭdas* la bruon. Ĝin aŭdigas motoro de aŭto. 4. La patrino *dormis*. Sed pli frue ŝi dormigis la gefilojn. 5. La paciento estas *trankvila*. La doktoro trankviligis lin. 6. Artisto *ridas* kaj ridigas la publikon. 7. La profesoro havas bonan *memoron*. Li memorigis al ĝelernantoj malkovrojn de la homaro.

2) с суффиксом –**iĝ**–

1. Post la operacio ŝia vizaĝo *estas perfekta*. Post la operacio ŝia vizaĝo perfektigis. 2. Tiu virinaĉo ofte *estas kolera*. Tiu virinaĉo ofte koleriĝas. 3. En arbaro *oni aŭdas* la kanton de kukolo. En arbaro aŭdiĝas la kanto de kukolo. 4. La patro *fermas* la butikon. La butiko fermiĝas je la 20a horo. 5. Mi havas *ekzamenojn*. Mi ekzameniĝas pri historio. 6. Maljunulo aspektis *strange*. Li strangiĝis post la malsano. 7. La fervora esperantisto volas veturi *al* Universala E-Kongreso. Li devas aliĝi al la UK-o.

3) с суффиксом –**eb**l–

1. Mi *vidas* la urbon. La urbo videblas. 2. La fraŭlino *aĉetos* la jupon. La jupo aĉeteblos en proksima vendejo. 3. Li *portas* la malgrandan magnetofonon. Ĝi porteblas. 4. En hospitalo oni *kuracas* la gripon. Ĝi kuraceblas facile. 5. Mi *legas* interesan libron. La libro facile legeblas. 6. La grupo *abonis* E-revuon. La E-revuo aboneblas ĉe la redaktoro. 7. La studento ne *komprenas* la matematikan taskon. La matematika tasko ne kompreneblas.

Задание XI – Tasko XI

1. Ni sidas en la domo. Ni iras en la domon. 2. La libron mi metis sur la tablon. La libro kuŝas sur la tablo. 3. La knabo kaŝis la katon sub la liton. La kato sidas sub la lito. 4. Antaŭ mi estas la kampo. La ĉevalo galopis antaŭ min. 5. Venu ĉe min je la 14a horo. Ĉe mi estos gastoj. 6. Vi ne povas trairi inter ili: ili staras tre dense. 7. La frato loĝas trans la rivero. La birdoj flugas trans la riveron. 8. Dimanĉe oni kutime iras ekster la urbon. Nia somerdomo troviĝas ekster la urbo. 9. La fiŝoj elsaltis super la akvon. Super la akvo brilis la suno. 10. La knabino havas rubandon ĉirkaŭ la kolo. La knabino metis la brakojn ĉirkaŭ la kolon de la patrino.